

NEMZETI NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KÖZPONT
Közegészségügyi Laboratóriumi Főosztály

**A 5/2023. (I.12.) Korm. rendelettel
kapcsolatos gyakran ismétlődő és
újonnan felmerülő kérdések**

Dr. Vargha Márta

**Változások az ivóvízminőség-felügyeletben –
a Nemzeti Népegészségügyi Központ Víz Világnapi Rendezvénye
2023.03.20.**

e-mail: kozeglab@nnk.gov.hu

Megfelelőségi pontként közkifolyók elfogadhatók? A víziközmű rendszer építménynek minősül?

A mintavételi pontnak jellemző fogyasztási pontnak kell lennie

Irányelvi szövegezés: „in premises or an establishment”

A közkifolyóról történő mintavétel a szolgáltatott víz minőségének ellenőrzésére jelenleg is problémás.

A közkifolyó elfogadható, ha: a településen ez a marginalizált csoportok számára kijelölt fogyasztási pont

Nem fogadható el a közkifolyó kijelölése, csak azért, hogy nem megfelelő vízminőségénél, ne kelljen kivizsgálni, hogy az épületen belüli vízhálózat-e a forrás

A rendelet szövege módosításra kerül

Vízművet elhagyó víz = ivóvízellátó rendszer betáplálási pont

ivóvízellátó rendszer betáplálási pont: az elosztóhálózatra kimenő mintavételi pont, mely után már ivóvízkezelés nem történik, kivéve esetleg hálózati utófertőtlenítést

A HUMVI rendszerben ezt a mintavételi pontot (kóddal) minden VEZ-hez meg kell adja a szolgáltató az éves jelentés részeként.

Több VEZ-t ellátó VER esetén, ez a pont nem minden VEZ esetén lesz az adott településen.

Az ütemterv számításba ezen a ponton vett minták is beszámolódnak (felsorolt paraméterekre)

Ezen a ponton teljesíthető az NNK által engedélyezett vizsgálati szám csökkentés (3 évente 1 minta a betáplálási ponton) – minden ellátott VEZ-re beszámolódik

Mintavételi ütemterv

Az ütemtervet ivóvízellátási körzetre kell készíteni, ami nem nagyobb, mint egy település, jelenleg a gyakorlatban a HUMVI VEZ-zel (települési elosztóhálózat) egyezik meg.

A mintavételi ütemterveket elosztó hálózatonként kell meghatározni és jóváhagyni, nem ivóvízellátó rendszerenként.

A mintavételi helyeket elosztóhálózathoz kell rendelni – ez jelenleg is így van a HUMVI rendszerben

A VEZ alapú ütemterv számoló, és a hozzá tartozó szolgáltatói jelentés felület HUMVI fejlesztése készül, várhatóan március-áprilisban elérhető lesz

Időszakos vízellátású rendszerek

Időszakosan működő vízellátó rendszereknél a napi vízmennyiség kiszámításához az évi összes víz mennyiséget a szolgáltatási napokkal kell elosztani.

Vizsgálatszámok

Megszűnt a 201/2001 (X.25.) Kormányrendelet 5. § (1) bekezdése, mely szerint a vízmű által több települést ellátó rendszereknél minden település esetében szükséges évente önellenőrző vízvizsgálatot végezni; de mivel a mintavételi ütemtervet ivóvízellátási körzetre kell készíteni, ami nem nagyobb, mint egy település:

- A csoportos mintaszám 10-100m³ között 4 db (hatósági: 10%, legalább 1 db)
- B csoportos mintaszámot 10-100m³ között a népegészségügyi hatóság állapítja meg, javasolt 1db /év (3 évente 1-re csökkenthető)
- <10m³ a mintaszámokat népegészségügyi hatóság állapítja meg: közegészségügyi szempontból legalább 1db A csoportos /év, 1db B csoportos/ 3 év

E. coli és a Telepszám 22°C paraméterekre a vizsgálatokat nem kell duplázni

Mivel az ütemtervek gyakorlatilag települési elosztóhálózatra készülnek az alap mikrobiológiai vizsgálatok száma várhatóan így is nőni fog.

A 2023-as évre, még a korábbi szabályozás alapján kell az ütemtervet összeállítani, így az *E. coli* és a Telepszám 22°C paraméterek vizsgálatszámát duplázni kell

Radiológiai paraméterek

Megfelelő mintavételi hely

- jelenleg ellentmondás van a jogszabály szövegében (2. melléklet B) rész 3.2.3 és 3.2.4 pontok között) – módosítás várható
- a radiológiai paraméterek a hálózatban jellemzően nem változnak, vagy bomlás miatt inkább csökkennek, így a minta vehető bárhol a vízhálózaton (hálózatra kimenő, hálózati), a trícium esetén akár a kútban is

Vizsgálatszám csökkentés

- Teljes felmentés megszűnik
- NNK vizsgálati szám csökkentés kérhető (a vízmű kimenő ponton három évente 1 minta)
- 2023-ban még felhasználhatók a korábbi felmentésekhez használt vizsgálatok,
- 2024 évi ütemterv készítéshez, **mielőbb javasolt megkérni a vizsgálati szám csökkentést**

„Nincs szokatlan változás” parametrikus érték értelmezése

Telepszám 22°C és Telepszám 37°C és új rendelkezésként 2 mikroszkópos biológiai paraméter (Nematoda, házas amőba) hálózati minta esetén alkalmazott

- Ezek a szervezetek egészségkockázatot nem jelentenek, csak üzemeltetési szempontból van jelentőségük (hirtelen változás, tendenciális növekedés)
- A lakosság biztonságos ivóvízhez jutása nem sérül.
- A hálózat állapota és a nyersvíz minősége alapján az eltérő vízellátó rendszerek miatt egyes településeken más lesz a tűrhető minőség
- El kell kerülni az indokolatlan beavatkozásokat pl. felesleges, vagy nem hatásos fertőtlenítés, mert annak nagyobb kockázata lehet.
- NNK frissített módszertan (mikroszkópos biológiai paraméterekkel kiegészítve) a honlapra kikerül hamarosan
- A HUMVI rendszerben egyedileg VEZ szinten állítja be a hatóság (K101 folyamat), és évente felülvizsgálja

Új paraméterek vizsgálata

Új paraméterek (biszfenol-A, klorát, haloecetsavak, mikrocisztin-LR, „PFA vegyületek összege”, urán+4. § (4) bekezdése szerint meghatározott paraméterek) határértékeknek való megfelelési kötelezettség 2026. január 12-től áll fenn.

A vizsgálati kötelezettség is 2026. január 12-től áll fenn.

De érdemes elkezdni vizsgálni!

- mert az eredmények alapján, ahol nem jelentenek kockázatot vizsgálati szám csökkentés kérhető
- az esetleges problémákra fény derül és orvosolhatók, még mielőtt a határérték jogilag hatályba lép.

Fertőtlenítési hatékonyság validálása

- Üzemeltetési monitoring része
- Az ivóvízbiztonsági tervbe kell beépíteni az elemzés eredményét
- Nem jelent fertőtlenítőszer hatékonyság laborvizsgálatokat.
- Alapvetően vízminőségi eredmények értékelésén alapul.
- Alapja: telepszám értékek mennyiségének elemzése a nyersvíztől a technológián át a hálózati pontokig, cél igazolni, hogy a fertőtlenítés hatékony, de az alkalmazott fertőtlenítőszer szint a lehető legalacsonyabb
- NNK módszertan készül március-áprilisra.

Szomatikus colifág paraméter vizsgálata

- Nem a szomatikus colifág paraméter vizsgálata a kötelezettség, hanem a technológia víruseltávolítási hatékonyságának igazolása, mely a szomatikus colifág paraméter vizsgálatával történik.
- A következő VBT felülvizsgálatkor már szükséges a felszíni vizet, vagy felszíni víz kockázatának kitett nyersvizet használó vízellátó rendszerekre.
- Akkor kell a vizsgálatot elvégezni, ha a nyersvízben 50PFU/100 ml felett van a szomatikus colifág paraméter mennyisége.
- NNK módszertan készül

Fertőtlenítőszer maradék paraméter

Egyéb (akár ma még nem ismert, nem használt) alternatív fertőtlenítőszer használata esetén annak maradéka a vízben

Pl. lehetséges hidrogén-peroxid

Átmeneti eltérés

- Az ivóvízszolgáltató kérelmére a népegészségügyi szerv legfeljebb három évre engedélyt adhat indikátor paraméterek esetén a parametrikus értékeknek való megfelelés alól, hogyha az ilyen eltérés nem jelent potenciális veszélyt az emberi egészségre.
- Olyan paraméter esetén javasolt beállítani, mely nyersvíz eredetű, és nincs az eltávolítására technológia, azaz a jelenléte folyamatos a szolgáltatott vízben. pl. vas, mangán, ammónium, összes keménység, nátrium
- Üzemeltetéssel összefüggő, vagy a vízhálózat állapotával összefüggő paraméterek esetén nem engedélyezhető.
- A lakosság, beleértve az érzékeny csoportokat tájékoztatása szükséges ebben az esetben.
- K101 folyamatban, küszöbérték feltolással kezeli a HUMVI rendszer

Üzemeltetési monitoring

16/2016 (V.12.) BM Rendelet 6-7.§ és az 5/2023 (I.12.) Kormányrendelet 15. § és 2. melléklet A) rész összehangolása

- Üzemeltetési monitoring a vízkivétel, a vízkezelés, a vízelosztás és a víztárolás során végzett vizsgálatok összessége, ha a korábbi „technológiai vizsgálati program„ tartalmazta ezen mintavételi pontokat, akkor azonosnak tekinthető vele
- A technológia vizsgálati programnak korábban nem volt felülvizsgálati előírása; most hatévente a VBT-vel együtt szükséges
- Részletes leírása (mintavételi pont, paraméter, gyakoriság szinten) szerepelhet az üzemeltetési utasításban, üzemeltetési szabályzatban és a VBT-ben is; de a VBT-ben minden esetben pontos hivatkozása szerepelnie kell
- A VBT jóváhagyásakor az üzemeltetési monitoring megfelelőségét a népegészségügyi hatóság mindenképp ellenőrzi, akkor is ha az az üzemeltetési utasításban/szabályzatban van részletesen leírva és a vízügyi hatóság már elfogadta korábban
- A Kmr. 7. §(5) a) és c) rész alapján a népegészségügyi hatóság további ellenőrzést is írhat elő, kiegészítheti az üzemeltetési monitoring programot, akkor is ha az üzemeltetési monitoring az üzemeltetési utasításban/szabályzatban van részletesen leírva
- VBT kiegészítése a következő szolgáltatói felülvizsgálatkor

Ivóvízkezelő technológiák engedélyezése

- Az ivóvízkezelő technológiák (mint vízzel érintkező anyagok) engedélyezése egyben megszűnt – az engedélyeket nem kell meghosszabbítani
- NNK engedély csak az egyben forgalmazott, dobozos, konténeres víztisztító berendezések esetén kötelező továbbra is
- **A technológiák működését és közegészségügyi megfelelőséget a népegészségügy ellenőrzi**
 - Minden vízzel érintkező anyag nyilvántartásba vett/engedélyezett kell legyen
 - Minimum hat hónapos próbaüzem (részletes vizsgálati terv) előírása a működés tényleges ellenőrzésére
- A népegészségügyi hatóság számára a próbaüzem előírásához NNK ajánlás készül (március-április)

NNK körvizsgálat

- Követelmény: vízminőség-ellenőrző vizsgálatot az adott paraméterre akkreditált és az adott paraméterre az országos tisztifőorvos megbízásából az NNK által szervezett körvizsgálatokban **évente és megfelelő** eredménnyel részt vevő laboratórium végezhet.
- Nem megfelelő eredmény esetén a laboratórium a szükséges hibajavítást elvégzi, erről tájékoztatja az NNK-t. A hibajavítás eredményét az NNK értékeli valamint a NAH is ellenőrzi. A laboratórium vizsgálatról való eltiltása nem várható, az NNK szakmai segítséget is nyújt majd a megfelelés érdekében. Sorozatos nem megfelelés vagy a hibajavítás elmaradása esetén lehet sor NNK jelzésre, hogy az adott laborral ne szerződjenek.
- Azon vizsgálatokra kell részt venni a körvizsgálatban amit az adott évben az NNK meghirdet, az ütemterv átalakul, drága, bonyolult vizsgálatokat nem hirdetünk meg évente (peszticid, PAH stb.)

PFA felmérés

- PFA vegyületek összege vizsgálati kötelezettség: akkor kell monitorozni, ha a vízkivételi pontok vízgyűjtő területeinek az 6. § (1) bekezdése szerinti kockázatértékelésének és kockázatkezelésének során megállapítják, hogy az említett anyagok valószínűleg jelen vannak az adott vízellátásban
- A nyersvizekre vonatkozóan nincs adat
- A Nemzeti Népegészségügyi Központ a MAVÍZ közreműködésével a nyersvizekre egy országos felmérést tervezett végrehajtani
- Jelenleg a Belügyminisztérium engedélyére és a költségvetés biztosítására várunk
- A vizsgálati szám csökkentésekhez való felhasználáshoz a programnak legkésőbb 2025 I. félévében be kellene fejeződjön

Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmet!

Várjuk további kérdéseiket!

vizosztaly@nnk.gov.hu